

مبانی نویسندگی از زبان فریدون عموزاده خلیلی به دانش‌آموزان

■ تنظیم: زهرا مصون

امام علی (ع) می‌فرماید: «نوشته انسان، معیار فضل و ژرف‌فاسنج هوش اوست». که اهمیت و ارزش نوشتن را تا مرحله فضیلت بالا می‌برد. بر پایه این کلام حضرت مولا و با توجه به این‌که بسیاری از دانش‌آموزان قابلیت تبدیل افکار و نوشته‌های معمولی به متن ادبی و داستانی را دارند و از آن‌جا که اگر پایه هر مهارتی در کودکی گذاشته شود امید به نتیجه‌گرفتن از آن بیش‌تر است. مهارت نوشتن نیز با هدف پرورش انسان‌هایی عمیق و فاضل و نه فقط با هدف پرورش نویسندگان، می‌تواند از کودکی گذاشته شود. در این راستا مدارس جوادالائمه در سال‌های اخیر برنامه‌هایی را با تمرکز بر این مهارت دنبال می‌کنند که تاکنون روند خوبی هم داشته است.

سال ۱۳۹۸ در نشریه شماره ۱۳، طی یک فراخوان تصویری با موضوع کتاب و کتاب‌خوانی از بچه‌ها خواسته شد تا با توجه به تصویر داده شده، متن‌های ادبی، داستانی و یادداشت‌های خود را به دفتر نشریه ارسال کنند. تعداد نوشته‌ها زیاد بود اما تصمیم بر آن شد تا همه مطالبی که استانداردهای اعلام شده را رعایت کرده بودند، در شماره ۱۴ درج کنیم و به نویسندگان قول دادیم تا کارگاهی برای آن‌ها برگزار کنیم. با شیوع کرونا و قرنطینه‌های مکرر، قولمان به تاخیر افتاد.

مهر امسال با مهارت‌نسیبی کرونا، حضور آقای «فریدون عموزاده خلیلی» را در تاریخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۰ مغتنم شمردیم تا بچه‌ها با یکی از نویسندگان خبره، با تجربه و شهیر کشور ملاقاتی داشته باشند و ایشان در یک جلسه کارگاهی، از نوشتن و چگونگی آن برایشان بگویند. چکیده جلسه این بود: آقای عموزاده، پس از خواندن مطالب بچه‌ها در نشریه شماره ۱۴ از بچه‌ها بابت نوشته‌های دلنشین و بسیار خوبشان تشکر کرد و پیشنهاد داد با توجه به پتانسیل و مهارتی که بچه‌ها در نوشتن دارند، داشتن نشریه مخصوص دانش‌آموزان خالی از لطف نیست.

سپس با این سؤال که «چرا می‌نویسیم و فایده نوشتن چیست»، از بچه‌ها خواست تا نظرات خود را بگویند. بچه‌ها به موارد متعددی اشاره کردند و ایشان در یک جمع‌بندی گفت: «ما می‌نویسیم تا احساسات و افکارمان را با بقیه در میان بگذاریم، دانشمان را به بقیه منتقل کنیم،

۱. میزان الحکمه ج ۱۰

۲. فریدون عموزاده خلیلی زاده بهمن ماه ۱۳۳۸ نویسنده، پژوهشگر و روزنامه‌نگار در حوزه کودک و نوجوان است. وی در سال ۱۴۰۰ نیز از سوی انجمن نویسندگان کودک و نوجوان به عنوان نامزد ایران برای جایزه «آسترید لیندگرن» معرفی شد. وی نویسنده کتاب‌های زیادی است از جمله زرد مشکی، دو خرماي نارس، سفر به شهر سلیمان و موسس هفته نامه چلچراغ... افتخارات و فعالیت‌های عموزاده خلیلی، بسیار است که در این مقاله نمی‌گنجد.

گاهی خالی شویم تا حس خوبی به ما دست بدهد و با دیگران در ارتباط باشیم». و ادامه داد: «داستان‌نویس خوب باید جهان را با پنج حس خود درک کند نه این‌که تنها بر روی یک حس تمرکز کند و از حواس دیگر بهره نبرد. در میان پنج حس، بینایی بیش‌تر مورد استفاده قرار می‌گیرد اما استفاده از حواس دیگر مثل بویایی، چشایی، لامسه و شنوایی نیز کمک می‌کند تا نویسنده مطلبی مطلوب و جذاب بنویسد.»

در مرحله بعدی به این مورد که «برای دستیابی به موضوع جذاب چه راه‌هایی وجود دارد»، پرداخت و بعد از شنیدن و تحسین نظر بچه‌ها گفت، تخیل، تجربه و واقعیت سه منبع الهام برای انتخاب موضوع هستند. البته این نکته را در نظر بگیرید که تخیل و تجربیاتتان را به‌گونه‌ای بنویسید که برای بقیه هم قابل استفاده باشد و به نوعی داستان را برای مخاطبان بسیاری بنویسید نه مخاطبان خاص تا داستان شما مورد استقبال تعداد بیش‌تری قرار گیرد. همچنین در انتخاب موضوع باید مخاطبین، گروه سنی و سطح آگاهی آن‌ها را در نظر گرفت به عبارتی موضوع متناسب با احوال مخاطبین باشد.

در آخر نیز به ساختار داستانی که شامل اوج و فرود و گره‌ها و چالش‌ها است، اشاره کرد و گفت: رمز داستان‌هایی که حال مخاطب را خوب می‌کند، این است که نویسنده می‌داند مشکل در داستان چگونه ایجاد می‌شود و قهرمان داستان چگونه آن را حل می‌کند. «مثلاً دانش‌آموزی که شخصیت اصلی داستان است در حال رفتن به مدرسه برای شرکت در امتحان است ناگهان به پیرمرد نیازمندی برمی‌خورد. او سر دوراهی رفتن به مدرسه و کمک به پیرمرد قرار می‌گیرد و چالش داستان این است که او چگونه عمل می‌کند.» این‌جا نویسنده یک اتفاق عادی را با ایجاد یک چالش به یک داستان تبدیل می‌کند.

آقای عموزاده خلیلی با تشویق دانش‌آموزان به نوشتن و پیاده‌سازی اندیشه‌های نو برای آن‌ها آرزوی موفقیت کرد و جلسه به پایان آمد. امیدواریم که این پایان‌آغازی باشد بر انگیزه بیش‌تر از پیش بچه‌ها برای نوشتن و بیان اندیشه‌های نابشان. ■